ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/286624606

Yabancı Dil Öğretimde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler

Article *in* Turkish Studies · September 2013

DOI: 10.7827/TurkishStudies.5089

CITATIONS
59

READS
65,907

1 author:

Muhammet Memiş
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
31 PUBLICATIONS **215** CITATIONS

SEE PROFILE

All content following this page was uploaded by Muhammet Memiş on 25 December 2017.

The user has requested enhancement of the downloaded file.

Turkish Studies *- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*
Volume 8/9 Summer 2013, p. 297-318, ANKARA-TURKEY

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER, KULLANIM ÖZELLİKLERİ VE ELEŞTİRİLER*

*Muhammet Raşit MEMİŞ***
*Mehmet Dursun ERDEM****

ÖZET

Yabancı dil öğretiminin tarihi boyunca dilin nasıl öğretileceği daima tartışma konusu olmuştur. Bu sebeple süreç boyunca birçok farklı yöntem geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Dil öğretiminde yöntem, öğrenciyi eğitimin amaçlarına en çabuk ve en güvenilir olarak ulaştıracak olan bir öğretim unsurudur. Yabancı dil öğretiminde kullanılagelen yöntemler, genel itibariyle, kullanılmakta olan bir yöntemin eksikliklerini veya yetersiz kaldığı noktaları kapatmak amacıyla ortaya çıkmış, bu çabalar yabancı dilin daha iyi öğretimine katkı sağladığı gibi, bu alana alternatif yöntemler kazandırmıştır. Fakat günümüzde varılan noktada mükemmeliyete ulaşmış bir yöntemin varlığından söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde var olan yöntemlerin çeşitliliği, dil öğretiminde hangi yöntemlerin daha etkili olduğu sorununu da beraberinde getirmektedir. Bu yöntemleri öğretim sürecinde etkin bir biçimde uygulayabilmek için yöntemlerin temel prensiplerini, sınırlarını, özelliklerini ve eksik yönlerini bilmek gerekir. Yabancı dil öğretim yöntemlerinin geliştirildiği yerler yurtdışında olduğu ve yöntemler hakkındaki bilgiler yabancı kaynaklardan edinildiği için, çevirilerin ve ikincil/üçüncül kaynakların kullanımı zorunlu olmaktadır. Ayrıca yalnızca yöntemlerin uygulama ortamlarında gözlemle edinilebilecek bilgiler de Türkçe kaynaklarda yeterli derecede bulunmamaktadır. Çalışmanın odaklandığı husus olan "yöntemlerin temel ilke ve kullanım özellikleri" hakkında yabancı dil öğretim yöntemleri ile ilgili Türkçe olarak yayınlanmış çeşitli kaynaklarda farklı, eksik ya da diğer kaynaklarla uyuşmayan bilgilere rastlanmaktadır. Bu çalışmada bilgilerin incelenerek ilgili başlıklardaki uyuşmazlıkların, eksikliklerin ve farklılıkların belirlenip giderilmesi ve bilgilerin bir çalışma altında toplanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, yabancı dil öğretim yöntemleri, temel ilke ve kullanım özellikleri.

---

* **Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.**

** Araş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, mr.memis11@gmail.com
*** Doç.Dr., Nevşehir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: mdursunerdem@gmail.com

METHODS/USAGE FEATURES THAT ARE USED IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING AND CRITICS

ABSTRACT

Throughout the history of foreign language teaching, it has been always debating how to teach a foreign language. Therefore several different methods were developed and used.In order to carry out these methods effectively in teaching process. In language teaching method is a teaching element which lets students have aims of education reliably and quickly. These methods have been developed to make up other methods' deficiencies or inadequacies that in use. However, it is frankly understood that there is no perfect method. It is necessary to know about basic principles, boundaries, features and imperfections of the methods. Because of the places where these methods were improved are abroad and knowledge related to the methods is obtained from foreign language sources, it is unavoidable to use second/third references. Besides, the knowledge which can be only acquired in execution environment of methods doesn't exist adequately in published sources in Turkish language. In these sources, different, less or conflictive information exist related to the focused point of this study "basic principles and usage features of methods". In this study, it is aimed to detect conflicts, deficiencies and differences on concerned topics and make them up, later on to gather that knowledge under the same study.

Key Words: Foreign language education, foreign language teaching methods, basic principles and usage features.

GİRİŞ

Sistemli bir öğretimin temel taşı olan yöntem, sözlükte "bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem, prosedür, politika" ve "Bilimde belli bir sonuca erişmek için bir plana göre izlenen yol, metot" olarak geçmektedir (http://tdkterim.gov.tr/bts/ : 09.05.2013). Yöntem, bir yaklaşımın uygulamaya dökülmesidir ve yöntemi geliştiren kuramcılar etkinlik türleri, öğretmen ve öğrenci rolleri, kullanılacak malzeme ve izlence oluşturma konularında bir model oluştururlar (Harmer, 2007, Richards ve Rodgers, 2001). Öğretimin belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için izlenen bu yol, çağın yeniliklerine ve bilgi üretimine bağlı olarak bireylerin ihtiyaçları sürekli başka boyutlara taşındığı için sürekli yenilenmeye, iyileştirilmeye ve geliştirilmeye muhtaçtır. Bu gereklilik iyi bir yöntemin nasıl olması gerektiği hususunu sürekli gündemde tutmaktadır.

Yabancı dil öğretiminin tarihi boyunca da dilin nasıl öğretileceği daima tartışma konusu olmuştur. Yabancı dil öğretim yöntemleri, bir yabancı dili öğrenme, bilgi birikimini kazandırma aracı olmanın ötesinde öğretim çalışmalarında öğrenciyi daha yetkin bir öğrenen haline getirmenin yolunu gösterme çabasında olan sistemlerdir. Dil öğretiminde yöntem, öğrenciyi eğitimin amaçlarına en çabuk ve en güvenilir olarak ulaştıracak olan bir öğretim unsurudur. Günümüze kadar pek çok öğrenim ve öğretim yöntemi geliştirilmesine rağmen gerçek anlamda tek başına yeterli ve ideal bir yöntemin varlığından söz edilemez.

Yabancı dil öğretiminde var olan yöntemlerin çeşitliliği, dil öğretiminde hangi yöntemlerin daha etkili olduğu sorununu da beraberinde getirmektedir. Bir kişi üzerinde faydalı olabilecek bir yöntem başka bir kişi üzerinde aynı ölçüde başarılı olmayabilir ya da tamamen başarısız kalabilir (Tarcan, 2004: 6). Yabancı dil öğretim yaklaşımları ve yöntemlerinin iyi bilinmesi, bundan sonra

yeni yaklaşım ve yöntemlerin gelişmesi ve bu sürecin takibi açısından oldukça önemlidir (Demircan, 2013).

Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem, öğretimin kuramsal temellerini belirler. Bu sebeple kullanılan yöntemlerin temel prensiplerini, sınırlarını, sınırlılıklarını, kullanım şekil ve özelliklerini iyi bilmek gerekmektedir.

Yabancı dil öğretim yöntemleri ile ilgili Türkçe olarak yayınlanmış çeşitli kaynaklar bulunmakla birlikte, bu kaynaklarda yöntemlerle ilgili *'farklı, eksik ya da diğer kaynaklarla uyuşmayan bilgilere'* rastlanmaktadır. Yöntemlerle ilgili birincil kaynakların yabancı dilde olması sebebiyle çeviri yapılırken oluşan hatalar, ikincil kaynaklardan aktarım sebebiyle oluşan yanlışlıklar ve özellikle yöntemlerin uygulanmasıyla elde edilebilecek yöntemin kullanım özellikleriyle ilgili yeterli bilgiye erişilememesinin, söz konusu **problemlere** yol açtığı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın **amacı**; çeşitli kaynaklarda yer alan yabancı dil öğretim yöntemlerinin *'temel ilkeleri, kullanım özellikleri ve yöntemlere getirilen eleştiriler'* hakkındaki bilgileri karşılaştırmalı bir biçimde inceleyip ilgili başlıklardaki farklılık, eksiklik ve uyuşmazlıkları tespit ederek ortaya çıkan bilgileri sistemli bir şekilde bir çalışma altında toplamaktır. Çalışma **belgesel tarama yöntemi** kullanılarak meydana getirilmiştir.

Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

Yabancı dil öğretiminde(YDÖ) kullanılagelen yöntemler, genel itibariyle, kullanılmakta olan bir yöntemin eksikliklerini veya yetersiz kaldığı noktaları kapatmak amacıyla ortaya çıkmış, bu çabalar yabancı dilin daha iyi öğretimine katkı sağladığı gibi, bu alana alternatif yöntemler kazandırmıştır. Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü'nce kabul edilen ve yaygın bir biçimde kullanılan yabancı dil öğretim yöntemleri sırasıyla şunlardır:

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)

Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method)

Doğal Yöntem (Natural Method)

İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method)

Bilişsel Yöntem (Cognative-Code Method)

İletişimsel Yöntem (Communicative Method)

Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

Bu yöntemlerin dışında yabancı dil öğretiminde daha az yaygınlık kazanmış ve alternatif olarak kullanılan başlıca diğer yöntemler ise şöyledir:

Telkin Yöntemi (Suggestopedia)

Danışmanlı(Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)

Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)

Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)

İşitsel-Görsel Yöntem (Audiovisual Method)

Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method)

İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method)

1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)

Bu yöntemin ortaya çıkışı orta çağa, batıda Latincenin doğuda Arapçanın öğretimine dayanmaktadır. Ancak genel prensiplerini bir araya getirerek geliştiren isim Karl Plötz'dür (1819-1881). Yöntemin dayandığı belli bir öğrenme kuramı yoktur. Daha çok akla dayalı çözümlemeler, kural öğrenme ve karşılaştırmalı çalışmalar üzerinde durur. "*1970 yılına kadar Türkçenin yabancılara öğretimi konusundaki tüm kitaplar Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ile yazılmış, 1970'ten günümüze kadar yazılan kitapların da çoğunluğu yine bu yönteme göre hazırlanmıştır.*" (Hengirmen, 2006: 17). Türkiye'deki üniversitelerin Arapça, Farsça bölümlerinde bu yöntem halen kullanılmaktadır.

1.1. Dilbilgisi-Çeviri Yönteminin Kullanım Özellikleri

Dilbilgisi öğretiminde tümevarım kullanılır ve başlangıçta öğrencilere okutulan metinlerdeki gramer kalıplarına öncelik verilir. Öğretim ilerledikçe daha karmaşık gramer yapıları geniş dilbilgisel açıklamalarla birlikte verilir. Dilin kurallarını öğretmek ve bu kurallar vasıtasıyla doğru çeviri yapabilmek bu yöntemin temel amacıdır.

Yöntemin uygulandığı öğretim ortamında kullanılan dil genellikle öğrencinin ana dilidir. Fakat öğretim sırasında anadili ve yabancı dil birlikte kullanılır. İki dil birbiriyle karşılaştırılarak tüm düzeylerdeki bilgiler, kaynak dilden hedef dile ve hedef dilden kaynak dile çevrilir (Hengirmen, 2006: 18).

Öğrencilere önemli kelimelerden oluşan bir kelime dağarcığı kazandırmak için üzerinde çalışılan okuma parçalarındaki bütün yeni kelimeleri öğrenmeleri istenir (Doğan, 2012: 79). Alıştırmalar çoğunlukla birbiri ile ilişkisi olmayan cümleleri amaç dilden, anadile çevirme üzerine odaklıdır (Demirel, 2010: 37). Bu yöntem telaffuz konusunu pek fazla önemsemez. Asıl amaç diller arasındaki çevirinin doğruluğudur.

1.2. Eleştiriler

Dilbilgisi-Çeviri yöntemi ile dil öğrenen kişi, yazma ve okuma becerileri yönünden ilerleme kaydeder. Fakat konuşma ve dinleme becerileri yönünden öğrenci problem yaşar (Hengirmen, 2006: 19).

Bu yöntem, öncelikle kaynak dil ve hedef dilin dilbilgisi kurallarının ayrıntılı bir analizini gerektirir. Öğrencinin, anadilin dilbilgisi kurallarına hâkim olduğu varsayılır. Eğer kişinin anadilinin grameri konusunda herhangi bir konuda bilgi eksikliği varsa hedef dili öğrenmesi mümkün değildir.

Telaffuz konusuna yeterli odaklanma sağlanmadığı için, bu yöntemle öğrenilen dil sözlü iletişimi sağlama konusunda yetersizliklere yol açar. Öğrenci duyduğunu anlamakta ve konuşmakta problem yaşar.

Öğretmenin otoriter tutumu, günümüzde kabul gören öğrenci merkezli öğretim anlayışıyla da bağdaşmamaktır.

Sözcük dağarcığı kullanılan metinlerle sınırlı olduğundan, öğrencinin söz varlığı da yeterince gelişemez.

2. Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method)

Bu yöntem, dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki yöntemi olarak 1950'li yıllarda geliştirilmiş, dünyada ve Türkiye'de dilbilgisi-çeviri yönteminin yerini alarak yaygın bir biçimde kullanılmıştır. Öğrenilen dil ile yaşam arasında doğrudan bir bağlantı kurulduğu ve hedef dili

öğrenirken anadile başvurulmadan dolaysız bir biçimde bu dilin öğretimi yapıldığı için bu yönteme direkt yöntem ya da dolaysız yöntem denilmiştir. Yöntemi geliştiren isimlerin Sweet, Jepersen, Palmer, West ve Faucett olduğu bilinmektedir. Onlara göre dil önce kulakla işitilecek, dille pekiştirilecek ve elle de okunup yazılacaktır. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesine ilişkin ilk görüşler dolaysız yöntem tarafından ortaya atılmıştır. Bu yöntemle birlikte dil öğretimine yeni bir öğe olarak Gouin tarafından geliştirilen fiziksel etkinlik (yaparak öğrenme) eklenmiştir.

2.1. Direkt Yöntemin Kullanım Özellikleri

Derslere başlarken öğrencilerin dikkatini çekmek için genellikle ilginç bir diyalog, kısa bir hikâye ya da fıkra anlatılır.

Direk yöntem, yabancı dil öğrenmenin anadili öğrenmeyle aynı olduğunu ileri sürdüğü için öncelikle sözlü öğretim yapılır (Demirel, 2010: 40). Genellikle sınıfta ve çevrede bulunan veya karşılaşılan şeyler sözel olarak ve gösterilerek öğretilir.

Yöntemin hedeflediği beceriler dinleme, konuşma, yazma ve okumadır. İlk altı haftada kitap kullanımı yoktur. Bunun sebebi ise öğretilen dilin telaffuzu ve yazımı arasındaki farklılıkların karmaşıklığa yol açacağı kaygısıdır (Demircan, 2013: 197).

Öğretim dili olarak hedef dil kullanılır, sözcük öğretimi sırasında da anadile çeviriye izin verilmez.

Sözcüklerin öğretiminde, görsel araçlar, drama ve hedef dilde yapılan tanımlamalar kullanılır (Demirel, 2010: 40). Bu araçlardan en çok başvurulanı hedef dilde yapılan tanımlamalardır. Uygulaması; o zamana kadar öğrenilen kelimeleri kullanarak yeni kelimeleri açıklamaya çalışma şeklinde yapılır.

Dilbilgisi kuralları tümevarım yoluyla öğretilir. Kurallar öğretilirken dilbilgisi-çeviri yönteminin aksine bir bağlam içerisinde verme önemsenmektedir.

Dilin telaffuz özelliklerinin öğretimi hem doğru iletişim hem de kalıcılığı sağlamak adına ilk haftalardan itibaren başlar.

Okuma parçaları ve okuma alıştırmalarında kullanılan metinlerin hedef dili konuşan ülkenin kültürünü ve günlük yaşamını yansıtmasına özen gösterilir (Demirel, 2010: 40).

Yöntemi kullanacak öğretmenin ya hedef dilin anadil konuşuru olması ya da hedef dili çok iyi derecede biliyor olması gerekir. Öğretim genellikle öğretici ekseninde gerçekleşir.

2.2. Eleştiriler

Bu yöntem dört temel dil becerisine de önem verdiği için dil becerilerini her yönüyle geliştirmeye çalışır.

Direkt yöntem yabancı dil öğrenmenin anadili öğrenmeyle aynı biçimde gerçekleştiğini savunur. Ancak anadili öğrenme şartlarının, bir çocuğun anadilini öğrendiği şartlarla yetişkin öğrencilerle sınıfta tekrar canlandırılabilmesi mümkün değildir (Demirel, 2010: 39).

Bu yöntemin en büyük dezavantajı öğretmen merkezli olmasıdır. Yöntemin başarılı olabilmesi öğretmenin yeteneklerine ve dili kullanma becerilerine bağlıdır.

Öğretilen dil konuşulan alanının dışında bir yerde öğretilirken, öğreticinin bu dili anadili seviyesinde yetkin bir şekilde kullanabilen biri olması gerekmektedir. Böyle bir öğretici bulmak her zaman mümkün değildir.

Öğretimin başlangıcında kitap kullanılmayıp, yalnızca sözlü biçimde ve öğrenilen dilin kullanılması, dilbilgisi kurallarını bilmeyen veya tam hâkim olmayan bir öğrencinin kendi anadilinin mantığına göre cümleler kurmasına yol açmaktadır.

"Öğrencilerden, her zaman yabancı dildeki cümle ile belli bir durum arasında doğrudan doğruya bir bağlantı kurmaları beklendiği için, bu yöntemden en çok yararlanacak olanlar tümevarım yeteneği gelişmiş öğrenciler olacaktır. Öte yandan bu yöntem daha az yetenekli öğrenciler için cesaret kırıcı ve şaşırtıcı olmaktadır. Bunun sonucu olarak ortalama bir sınıfın bireyleri kısa bir süre sonra ikinci dili kazanma bakımından büyük ölçüde farklılık gösterecektir." (Demirel, 2003: 39).

Öğrenilen dilin dilbilgisi kurallarını yeterli düzeyde öğretmeden, öğrenciden iletişim kurması beklendiği için, öğrenci daha hızlı konuşma becerisini kazanır. Fakat bunu hedef dilde öğrendiği kelimeleri kendi anadilinin mantığına uydurarak yaptığı için dilbilgisel ve anlamsal problemler yaşamasına neden olur.

Yöntemin kendi ilkelerine sıkı sıkıya bağlı olması çoğu kez öğretimde ters etki yaparak öğrencilerin başarısız olmasına yol açar (Doğan, 2012: 107).

3. Doğal Yöntem (Natural Method)

Yabancı dilin, anadiline benzer biçimde öğretilmesi gerektiğini savunan yöntem Dilbilgisi-Çeviri yöntemine tepki olarak doğmuştur. Dilbilgisi-Çeviri yönteminin klasik eserler kullanılarak yazılı dili öğretmesinin aksine bu yöntem yaşayan ve mevcut zaman diliminde konuşulan biçimini öğretmeyi hedefler. Bu yöntemi 1800'lü yıllarda ortaya atan ve geliştirenler Lamare (1819), Payne (1830), Ticknor (1871), Marcel (1867) ve Heness (1866) olmuştur.

"Doğal yöntem; yabancı dil öğrencilerine, başından itibaren yalnızca, öğretmenin kendi anadili olan yabancı dili kullanarak, sürekli konuşma yoluyla iletişim kurmak ve bu etkileşimi birbirleriyle bir metin oluşturucasına bağlantılı, ama dilbilgisi açıklaması yapılmaksızın anlaşılabilecek ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirmek biçiminde tanımlanabilir." (Demirel, 2010: 46).

3.1. Doğal Yöntemin Kullanım Özellikleri

Öğretim dili yalnızca öğrenilen hedef dildir. Öğrencilere açıklama yapılırken dahi anadil kullanılmaz.

Öğrenciden, duyduğu sözcük ya da kelimenin anlamını bilmese veya tam çıkaramamış olsa bile, duyduklarını doğrudan tekrar ve taklit etmesi istenir. Öğrenci, öğrenirken etkin olmalı, tıpkı anadilini öğrenirken yaptığı gibi, yanlışlıklara aldırmadan elverdiğince konuşmalıdır (Demirel 2010: 47). Öğrenci konuşmakta çekingen davranırsa, ona kitaplardan günlük konuşma parçaları ezberletilir (Demircan, 2013: 175).

Öğretmen öğrencinin yaptığı yanlışları anında geri dönütle düzeltir, böylece yanlışın öğrencinin zihnine yerleşmesi engellenir. Yabancı dilin telaffuz özellikleri sesli okuma alıştırmalarıyla sağlanmaya çalışılır.

Sözcük öğretiminde varsa öncelik eş asıllı kelimelere verilir. Daha sonra, öğrenciye yabancı dilde sık kullanılan sözcükler seçilerek bir bağlam içinde öğretilir. Bağlam yoluyla sözcük öğrenme, öğrenciye sözlüğe başvurmadan, metinden anlam çıkarma becerisini kazandırır.

Okuma parçaları yüksek sesle okutulur. Seçilen metin görselleştirmeye uygun olarak seçilir. Böylece öğretmen her cümleden sonra onun anlamını yansıtan bir görselle cümlenin anlaşılmasını kolaylaştırır.

Bir konunun anlaşılması görseller ve hedef dilde kazanılmış kelimelerle mümkün olmuyorsa, öğretmen pandomim, tahtaya çizme ve örnek gösterime (demonstrasyona) başvurur (Doğan, 2012: 100).

3.2. Eleştiriler

Bu yöntemin temelini oluşturan yabancı dilin de anadili gibi öğrenildiği, yaşı ve eğitim düzeyleri ne olursa olsun, herkesin dili aynı şekilde öğrendiğini görüşüyle hataya düşülmüştür (Demircan, 2013: 175-176). Çünkü yabancı dil öğrenirken zaten sahip olunan bir dilbilgisi yapısı olduğu gibi, bir yetişkinin yabancı dili bir çocuk gibi öğrenmesi de mümkün değildir (Demirel, 2010: 48).

Doğal yöntemle yabancı dil öğrenen öğrenciler özellikle günlük dili konuşmakta ve öğrendikleri sözcükleri doğru telaffuz etmekte başarılı olmalarına rağmen okuma ve yazma becerileri yönünden yetersiz kalmaktadırlar.

Sözcük öğretimi günlük hayat ve güncel dil çerçevesinde olduğu için, konuşma dilinin dışına çıkıldığında öğrenci zorlanmaktadır (Hengirmen, 2006: 20).

Sözlüğe başvurmadan kelimelerin anlamını çıkarma anlayışının her durumda doğru sonuç vermesi mümkün olmadığından, öğrenciler zaman zaman dili yanlış bir biçimde kullanmaktadırlar.

Bu yöntemde, öğretmenlerin öğretilen dilin anadili konuşucusu olması istenmektedir. Bu da genellikle yöntemin uygulanmasında ve o dilin anadili konuşuru öğretmeni bulma konusunda zorluklara yol açmaktadır.

4. İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method)

Bu yöntem 1930'lu yıllarda Amerikan ordusu, askeri üsler kurduğu ülkelerin dillerini öğrenmek zorunda kalıp bilinen yöntemlerle uygulamada yeterli sonucu alamayınca özellikle Michigan Üniversitesinin yardımlarıyla bu yöntemi geliştirmiştir. Alınan sonuçlar çok başarılı olmuş, daha sonra 1950'li yıllarda orta dereceli okullarda da Kulak-Dil Alışkanlığı yöntemi yaygınlaşmıştır. Bu yöntem öğrenme psikolojisi açısından davranışçı (Skinner), dilbilim bakımından yapısalcı (Bloomfield, Nelson Brooks ve Lado) görüşler etkisinde gelişmiştir. Dilin doğal öğrenimi önce dinleme ile başladığını daha sonra konuşma, okuma ve yazma becerilerinin kazanıldığını savunur. Bu sebeple yöntem dinleme-anlamaya ve konuşmaya diğer becerilerden daha çok önem verir.

"Dilbilimci William Moulton (1961) "Avrupa ve Amerika Dilbilim Akımları" isimli eserinde yöntemin ilkeleri şöyle sıralamaktadır:

- *Dil, yazma değil konuşmadır.*
- *Dil, bir dizi alışkanlıklar bütünüdür.*
- *Dil hakkındaki düşünceler değil sadece dil öğretilir.*
- *Bir dil, o dili anadili olarak konuşanların ne söylemeleri gerektiği değil, ne söyledikleridir.*
- *Diller birbirinden farklıdır."* (Demirel, 2010: 42).

4.1. İşitsel-Dilsel Yöntemin Kullanım Özellikleri

Hedef dildeki yapılar ve yeni kelimeler diyaloglar yoluyla öğretilir. Derse başlama, ders metinleri, kalıplar her zaman bir diyalogla başlar. Bu diyaloglar bazen öğretmen bazen de cihazlar

yardımıyla seslendirilir ve öğrencilerden, önce koro halinde, sonra gruplar halinde ve son olarak da kendi başlarına tekrar etmeleri istenir (Demircan, 2013: 215).

Önce öğretilen dilin yapısını gösterebilecek tümceler öğretilir. Sonra bunların alıştırması yapılır. Böylece yabancı dili konuşurken anadildeki hıza erişilmeye çalışılır. Gerektiğinde öğrencinin anadilinde açıklama yapılabilir.

Dilbilgisi kurallarını alıştırmalar yoluyla öğretilir ve öğretmek için basit, yapay tümceler kurulur. Kurallarla ilgili herhangi bir açıklamaya da yer verilmez. Yalnızca alıştırmaların nasıl yapılacağına dair yönlendirme yapılır.

Her dilin kendi yapısından kaynaklanan farklılıkları ve zorlukları vardır. Bunlar saptanarak zorluklarını kolaylaştırıcı alıştırma ve uygulamalara yer verilir (Hengirmen, 2006: 25).

Anadili doğal öğrenme sırası olan dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirmeye yönelik bir sıra izlenir. Ancak dinleme ve konuşma bu yöntemin asıl odaklandığı becerilerdir (Demirel, 2010: 44).

Sözcük öğretimi günlük dilde kullanılan kelimelerle sınırlandırılmıştır ve her sözcük bir bağlam içerisinde öğretilir.

Diyaloglar öğretilirken anadili ile bazı açıklamalar yapılır. Ancak, bu açıklamalar yapılırken fazla ince ayrıntıya inilmeden, sadece diyalogun anlamını açıklayacak biçimde çevirisi verilir (Hengirmen, 2006: 25).

Dinleme araçlarından sıklıkla yararlanılır. Eğitim ortamı olarak sınıf yerine daha çok dil laboratuvarları tercih edilir.

Toplumun konuştuğu güncel dil kültürünü yansıtacak bir biçimde öğretilir. Metin ve diyalog seçimleri de bu doğrultuda yapılır.

4.2. Eleştiriler

İşitsel-Dilsel yönetimle bir yabancı dili öğrenen öğrenciler dinleyip sürekli tekrar ettikleri için dili mekanik olarak öğrenirler. Bu da dili yalnızca kalıplar dâhilinde konuşabilmeye neden olur.

Yeni kelimeler ve kalıplar bir bağlam çerçevesinde öğretildiği için öğrenciler bunları bağlam dışında anlamakta ve kullanmakta güçlük çekmektedirler. Ayrıca öğrenciler, dili tekrar yoluyla belli kalıplar içinde öğrendikleri için, onu yaratıcı bir biçimde kullanamazlar.

Öğrenciler beş duyudan sadece kulaklarına odaklı ve bağımlı olarak dil öğrenmeye çalıştıkları ve tüm söylenenlerin hatırda tutulması zor olduğu için öğrencilerde, güvensizlik duygusu gelişmektedir. Ayrıca öğrenciler tüm okul yaşantıları boyunca kitaplarla çalışmaya alışkın olduklarından yeni yönteme alışmakta zorlanmaktadırlar (Demirel, 2010: 44)

Bu yöntemin her yaştaki öğrenciye aynı derecede uygun olup olmadığı da tartışmalıdır. Çocuklar ses tekrarıyla daha iyi öğrenirken, yetişkinler ezberleme ve tekrarlamanın dilbilgisel açıklamalarla bütünleştirildiğin zaman bu yöntemle verimli bir biçimde dili öğrenebilirler (Hengirmen, 2006: 26).

Yöntem, öncelikli olarak odaklandığı dinleme ve konuşma becerilerinin dışındaki okuma, yazma becerisi ve dilbilgisinin doğru kullanılması konusunda yetersiz kalmaktadır.

Öğretmenin derse diğer yöntemlerde yapılan hazırlıklardan daha fazla ders öncesi hazırlık yapması öğretmeni yormakta ve öğretim alıştırmalarının tek düze olması öğrencilerin de sıkılmalarına yol açmaktadır (Doğan, 2012: 121).

Yöntemi temellendiren düşünce olan "Birey dört temel dil becerisini ana dilde olduğu gibi yabancı dilde de aynı sırayla öğrenir." tezi de hala tartışmalıdır (Demirel, 2010: 44).

5. Bilişsel Yöntem (Cognative-Code Method)

Bu yöntem, bilişsel öğrenme kuramcılarından Ausubel ve ünlü dilbilimci Chomsky'nin görüşlerinin etkisiyle1960'lı yıllarda bilişsel psikolog John Bissell Caroll ve uygulamalı dilbilimci Kenneth Chastain tarafından geliştirilmiştir. Genel itibariyle davranışsal dil öğretimine bir tepkidir. Dilin bir alışkanlık ürünü değil, yaratıcı bir süreç olduğunu savunur.

Bilişsel öğrenme yöntemini diğer yöntemlerden ayıran tarafı yabancı dildeki yeni bilgilerin depolanması ve eski bilgilerin yeni anlamlar ve bağlar kazanmasıdır. Anlamlı öğrenmenin olabilmesi için yeni bir öğrenmenin daha önce öğrenilmişlerle bütünleşmesi gerekir. Bilişsel Yöntem'in ilkeleri kısaca şöyle sıralanabilir:

- Dil üretimsel ve iletişimsel sistemlerin bütünüdür (Doğan, 2012: 172).
- Ezbere dayalı mekanik bir öğrenme yerine, anlamlı öğrenmeye önem verilmelidir.
- Dilbilgisi kuralları tümevarım ve tümdengelim yoluyla öğretilmelidir (Hengirmen, 2006: 27).
- Dilbilgisel kurallar ruhbilimsel açıdan gerçektir ve öğretilmelidir (Demircan, 2013: 229).
- Dört temel dil becerisi bireyin dili yaratıcı biçimde öğrenip kullanabilmesi için aynı derecede önemsenmelidir.

5.1. Bilişsel Yöntemin Kullanım Özellikleri

Dil öğretim programı hedef dilin dilbilgisi kuralları etrafında anlamlı bir şekilde hazırlanır.

Grup çalışmalarının yanında bireysel aktiviteler yer verilir (Demirel, 2010: 46).

Dilbilgisi kurallarının öğretiminde tümevarım ve tümdengelim kullanılır ve kurallar anadilde yapılan karşılaştırma ve açıklamalarla öğretilir.

Ezber ile mekanik öğrenme yerine aktif hafıza oluşturan teknikler ve taklit aracılığıyla öğretim gerçekleştirilir (Doğan, 2012: 176).

Dört temel beceri de eşit oranda önemsenir ve bunların yanında telaffuz öğretimi yapılır.

Öğrencinin yaptığı yanlışların hafıza yer edinmesinin önüne geçmek gerekçesiyle, hatalar öğrencinin motivasyonunu kırmayacak biçimde hemen düzeltilir.

Ders başlangıçları tümdengelim aracılığıyla 'günün kuralının öğretimi' ile yapılır. Öğretim aracı olarak ders kitabı, görsel ve işitsel ve imkân dâhilindeki diğer araçlardan mümkün olduğunca yararlanılır.

Alıştırmalar ve pekiştirme uygulamalarında oyunlara da yer verilir. Öğrenci merkezli öğretim yapılır ve öğretmen yönlendirici konumunda olur.

5.2. Eleştiriler

Bilişsel yöntem, daha önce geliştirilen yöntemlere nazaran çok daha çağdaş ve savunduğu görüşler açısından kendi içinde tutarlıdır. Bu yöntemi temellendiren üretimsel dilbilimi de günümüzde daha geçerli bir yaklaşımdır.

Bu yöntemin dil öğretiminin başlarında gayet yararlı olan ezber tekniğine yeterince önem vermemesi bir eksi olarak göze çarpmaktadır.

Bilişsel yöntemin öğrenciden beklediğinin aksine, dil öğrenimine yeni başlayan biri, öğrendiği dilin bütün kurallarını hemen anlamlı bir biçimde kavrayamaz. Bu kurallar ve bazı cümle kalıpları öğretimin başlangıçta ezberletilerek, daha sonra anlamlı bir hale getirilebilir (Hengirmen, 2006: 28).

Öğrencilerin hatalarına fazlaca dikkat edildiği için öğrenciler kendilerini baskı altında hissedebilir. Ayrıca bu hataları düzeltmek ve doğruluğun kalıcı olmasını sağlamak adına çok fazla tekrar ve alıştırma yaptırıldığında sıkıcılığa düşülmektedir.

6. İletişimsel Yöntem (Communicative Method)

Yöntemin geliştirilmesinde etkili olan isimler sosyo-dilbilimci Hymes, dil öğretim uzmanları Henry Widdowson (1978), Christopher Brumfit (1979) ve Keith Johnson (1982), Chomsky'nin öne sürdüğü kavramlarla [edim(performance) – yeti(competence)] dilin doğasının açıklanmasının eksik kaldığını, bu kavramlara iletişim yetisi (communicative competence) adıyla üçüncü bir boyutu eklemenin bu eksikliği gidereceğini öne sürmüşlerdir (Hengirmen, 2006: 31). Denilebilir ki bu yöntem Bilişsel yöntemin eksik kalan yönlerine bir eleştiri olarak ortaya atılmıştır. Bilişsel yöntem teorisin odak noktası, konuşan kişinin sahip olduğu, o kişinin bir dilde dilbilgisi yönünden doğru tümceler üretmesini sağlayan soyut yetenekleri karakterize etmektir. İletişimsel yöntem teorisi ise bu tür bir görüşün doğallıktan uzak olduğu, dilin iletişim ve kültürü birleştiren daha genel bir teorinin parçası olarak görülmesi gerektiği görüşünü savunmaktadır. Dilin iletişim olduğu teorisinden yola çıkan bu yöntemde, hedeflenen iletişim yetisinin geliştirilmesidir. Bu yetiyi kazanan öğrenici, dili kullanabilmek için hem bilgi hem de yetenek sahibi olur.

6.1. İletişimsel Yöntemin Kullanım Özellikleri

Dil becerilerinin her biri iletişim kurmak için doğal bağlamlarda öğretilir.

Tepki geliştirme modeli(mand-model), rastlantılı öğretim(incidental teaching), ve bekleme süreli eğitim (time delay) etkinlikleri yoluyla öğrencilerin iletişim becerileri artırılmaya çalışılır (Doğan, 2012: 147).

Öğretim öğrenci merkezli olarak yapıldığı için ders malzemeleri, öğretim ortamı ve aktiviteler özel olarak öğrenci odaklı üretilir. Bu materyallerin hedef dilin kültürünü yansıtacak ve günlük yaşamda işlevsel olacak şekilde üretilmesine özen gösterilir.

Öğretmenin sınıf içerisindeki rolü, öğrencilerin dil öğretim amaçlarına uygun bir şekilde birbirleriyle iletişim kurmalarında yönlendirici olmaktır (Demirel, 2010: 51).

Bu yöntemi uygulayacak öğretmen hem hedef dili hem de öğrencilerin anadilini yetkin bir biçimde bilmelidir.

Öğrenciler ve öğretmen anadili gerektiğinde kontrollü bir şekilde kullanılabilir ve çeviriye başvurabilir (Hengirmen, 2006: 34).

Hedef dil sadece iletişim etkinliklerinde değil, aynı zamanda etkinliklerin açıklanmasında ve ödev verilirken de kullanılır (Demirel, 2010: 57).

Dilbilgisi kurallarını öğretmen için ayrıca bir çalışma yapılmaz, yapı ve kurallar etkinlik ve diyalogların içerisinde öğretilir.

Etkinliklerde "rol üstlenme, röportaj, bilgi boşlukları, oyunlar, dil değişimleri, incelemeler, ikili ve grup çalışmaları, sunum ve öğreterek öğrenme" kullanılır.

Diyalogların çalışmalarında, diyalogların başına ya da sonuna uygun cümleler eklenir. Bazı sözcüklerin ya da cümlelerin boş bırakıldığı diyaloglar öğrenciye tamamlattırılır. Aynı işleve sahip cümleler görsel, sözel ve yazılı olarak eşlenir ve bir kavramın değişik yollarla açıklanabileceğini gösterir şekilde diyalog yeniden düzenlenir (Demirel, 2010: 51).

Öğrenciye daha önce öğretilen konular ve durumlara dayanarak öğrencinin kendi yaşantısı ile ilgili sorular sorulur. Daha sonra özgün durumlar yaratılır ve öğrencilerden grup çalışması yaparak yeni ve özgün diyaloglar üretmeleri istenir (Demirel, 2010: 52).

Okuma parçalarının anlaşılmasını kolaylaştırmak için anahtar kelimeler verilir ve metinde geçen başlıca kavramlar belirlenir.

Öğrencilere dilbilgisi, kelime bilgisi, telaffuz vb. kazanımlarını doğal iletişimde kullanmadan önce iletişim alıştırmaları yaptırılır (Doğan, 2012: 149).

6.2. Eleştiriler

Dilbilgisi kurallarının öğretimini yapıların içine sıkıştırarak geri planda tutması bu yöntemin bir eksikliği olarak göze çarpmaktadır. Bu kurallar, dili daha düzgün kullanmak için gerekli olduğundan daha çok önemsenmesi yerinde olacaktır.

İletişimsel yöntemin göz ardı ettiği ezber kavramı aslında yararlı bir yetenektir. Ezberin, yerli yerinde kullanıldığında yabancı dil öğretimine büyük faydalar sağladığı bilinmektedir (Hengirmen, 2006: 36).

Ders materyallerinde metinlerin yeterince yer almaması ve bunun yerine diyalogların kullanılması öğrencilerin belli öğrenim alışkanlıkları olduğundan öğrenim için engel oluşturabilir.

İkili ve grup çalışmaları esnasında öğrencilerin kendi aralarında kurdukları iletişimi öğretmen tamamıyla yönlendiremez ve hataları düzeltme fırsatını bulamaz. Bu öğrenimi verimsizleştirdiği gibi, öğretmenin otoritesine de zarar verir.

7. Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

Seçmeli yöntem, yöntemler karması, derlenmesi ya da yöntem zenginliği anlamında kullanılmaktadır. Seçmeli yöntem bir yöntemden çok, yöntem seçme tekniğidir. Bu görüşü öne süren ilk isimler uygulamacı dilbilimciler Henry Sweet ve Harold Palmer'tir. Yöntemin temel ilkesi, tek ve kesin bir yaklaşımı olan yöntem yerine, dil öğretimi konusunda genel prensipler olmasıdır. Öğretilen dile göre özel prensipler geliştirilerek, dil öğrenimini hedefe ulaştıracak her yöntem ve araçtan yararlanılır.

Seçmeli yöntem iyi bir yöntemin öncelikli olarak dilbiliminin tüm bilgilerine dayanması gerektiğini ve bu bilgileri kullanırken de psikolojik kurallardan yararlanılmasını savunur. Bu yöntemde öğretmen, dil öğretim yöntemlerinin en iyi ve en yararlı yönlerini seçer ve kendi amacı doğrultusunda kullanır (Hengirmen, 2006: 36).

7.1. Seçmeli Yöntemin Kullanım Özellikleri

İlk adım olarak öğrencinin öğrenme gereksinimin ne olduğunu saptanır ve çıkan sonuçlara göre öğretimin programı belirlenir.

Temel dil becerilerinin tamamı bir bütün biçiminde ele alınır ve önemsenir. Dilin öğretimi öğrencilerin ihtiyaçlarına göre anlamlı ve gerçek hayata dönük olarak yapılır (Hengirmen, 2006: 37).

Çevirinin özel bir dil becerisi olduğunu ve başlangıç düzeyindeki öğrenciler için bir öğrenme yöntemi olarak uygun olmadığını savunur. Bu yüzden çeviri uygulamaları dil öğretiminin ileri düzeylerinde kullanılır (Demirel, 2010: 58).

Öğretim dili hedef dildir fakat gerektiği zamanlarda anadil de kullanılır.

Yüksek sesle okumanın okuduğunu anlama becerisini kazandırmadığını, ayrıca düzgün konuşabilme yeteneğine de bir faydası olmadığını savunur. Bu sebeple sesli okuma alıştırmalarına yer verilmez (Demirel, 2010: 59).

Kelimeler, öğrenimin başından itibaren öğretilir ve kelimelerin kalıcılığının sağlanması aynı zamanda iletişimde kullanabilmesi için kelimeler öğrencilere mümkün olduğunca cümle içinde kullandırılır.

Öğretim etkinlikleri yapılırken dil öğretim ilkelerinden "basitten karmaşığa", "somuttan soyuta", "bilinenden bilinmeyene" ilkeleri benimsenmiştir.

Mümkün olduğunca sınıf içindeki bireysel farklılıklar dikkate alınır. Bu sebeple öğretim ortamı oluşturulurken yaş aralıklarına, sınıf mevcuduna, meslek gruplarına vb. dikkat edilir. Öğrencilerin motivasyonu önemsenir ve öğretmen bunu sağlamak için derse başlamadan öğrencilerle iletişim kurar.

Öğretilecek konunun genel hedefi açıklanır, önceki öğrenilenlerle bağlantı kurulur. Öğretilen konu ile ilgili alıştırmalar yapılır. Öğrencilerin konuyu öğrenip öğrenmediği ölçülür ve dersin sonunda öğretilen konu özetlenir. Öğrencilere konuyla ilgili ev ödevi verilir (Doğan, 2012: 208).

7.2. Eleştiriler

Bu yöntem öğretmenlerin farklı öğretme stratejileri, yöntemleri ve teknikleri hakkında geniş bir bilgi birikimine sahip olmalarını ve bu sayede iyi ve kötü arasında doğru bir seçim yapabilmelerini gerektirmektedir. Tüm bu gereklilikler hem öğretimin kalitesinin haddinden fazla öğretmene bağımlı olmasına yol açmaktadır ve her zaman bu yetenekte öğretmen bulmanın zorluğu yöntemin eksileri arasındadır.

Yabancı dil öğretimi yapılan kurumlarda bu yöntem tercih edildiğinde her öğretmenin kendine göre bir yöntem seçmesi, öğretmenin çok olduğu kurumlarda karışıklığa yol açmaktadır. Bu durumda tüm öğretmenlerin bir araya gelip amaca en uygun yöntemi ya da yöntemlerin yararlı gördükleri yönlerini birlikte seçmeleri ve yeni bir sentez yapmaları gerekir.

Öğrencilerin sürekli değişen ve farklılaşan yöntemlere uyum sağlaması ve her birinde yeterlilik gösterebilmesi mümkün olmamaktadır. Yöntemin bu yanı değişime kapalı öğrencilerin öğrenim motivasyonlarını kaybetmelerine yol açmaktadır (Doğan, 2012: 210).

8. Telkin Yöntemi (Suggestopedia)

Bulgar psikoterapist ve eğitimci Georgi Lozanov tarafından ruhbilimin verilerinden yararlanılarak 1960 sonrasında geliştirilen yabancı dil öğretim yöntemidir. Telkin yöntemi, akla ve/veya bilince dayalı olmayan etkileri denetim altına alıp öğrenimi sağlayacak şekilde yeniden yönlendirmeyi amaçlar (Hengirmen, 2006: 29). Lozanov, dil öğretiminde bu yöntemi kullanan bir öğretmenin öğrencilerinin, geleneksel öğretim yöntemleriyle dil öğrenen öğrencilere göre yaklaşık

3 ile 5 kat arasında daha hızlı öğrenebileceklerini iddia eder (İşcan, 2011: 1281). Bu yöntem, öğrenmenin olumlu öğrenme psikolojisiyle iyi sonuçlar verdiğini, bunun da telkinle mümkün olabileceğini savunur (Doğan, 2012: 306). Bu yöntemin en ilgi çekici özellikleri sınıfın dekorasyonu, müzik kullanımı ve öğretmenin otoriter tutumudur. Yabancı dil öğretim ortamları rahat iletişim kurulacak şekilde düzenlenmekte ve öğretimde müzikten etkin bir biçimde yararlanılmaktadır.

8.1. Telkin Yönteminin Kullanım Özellikleri

Ders ortamı aydınlık, konforlu ve ilgi çekici olarak düzenlenir. Duvarlara çeşitli renklerde tasarlanmış bir takım yapıbilgisi kuralları asılarak öğrencilerin farkında olmadan öğrenmelerini sağlamak için çevresel öğrenme tekniğinden (peripheral learning) yararlanılır.

Derse başlamadan önce her öğrenciye yeni bir isim ve yeni bir kimlik kazandığı telkin edilir ve yabancı dildeki günlük konuşmalar müzik eşliğinde öğretilir.

Dil iletişim için öğretildiğinden diyaloglar çok önemsenir ve üç aşamada öğretilir. Birinci aşamada diyalog, gerekli açıklamalar yapılarak baştan sona kadar öğrencilere okunur. İkinci aşamada vurgu ve tonlamalara dikkat edilerek diyalog tekrar müzik eşliğinde okunur, gerekli yerlerde anadille açıklamalar da yapılabilir. Üçüncü aşamada öğrencilerin rahat koltuklarında oturarak gözleri kapalı bir şekilde klasik müzik eşliğinde diyaloğu dinlemeleri ve akılda tutmaları istenir (Demirel, 2010: 60).

Öğretilen diyaloglar işlevsel olacak durumlardan seçilerek, öğrencilerin öğrendiklerini kullanabilecekleri inançları uyarılır (Doğan, 2012: 312) ve öğrendikleri bilgilerin gerekliliğini içselleştirmeleri sağlanır.

Dilbilgisi kurallarının öğretimi melodi eşliğinde veya kuralları şiirselleştirilerek, öğrencilere grup halinde tekrarlattırılarak yapılır (Doğan, 2012: 313).

Anlamı daha anlaşılır hâle getirmek için anadilde çeviriye yer verilir.

Yöntem insanın saklı yapabilme gücünü ortaya çıkartmak için, öğrenme ortamında "*yapabileceklerinizde bir sınır yok*" (İşcan, 2011: 1282), "*insan gücü istediğinde yeter"* (Doğan, 2012: 313) gibi telkinler verilmesini ister.

Yeni bilgiler öğretilirken detaylara inilir ve sonrasında öğretilenler kısa özetler yapılarak tekrarlanır.

Öğrenciye yalnızca bilgileri verip pasif kalmalarının önüne geçilmesi için, telkin yöntemi, soru-cevap, tekrar, çeviri gibi farklı etkinliklerle öğrencileri aktif kılmaya çalışır. Böylece öğrenilen bilgiler pekiştirilir (Doğan, 2012: 313).

Drama, hayal kurma, müzik, resim vb. uygulamalar öğrenmeye karşı oluşturulan engelleri azaltmaya yardımcı olur. Bu sebeple öğretimde bu sanat dallarının öğretilerinden mümkün olduğunca yaralanılmalıdır (İşcan, 2011: 1283).

Yanlışlara karşı toleranslı olunmalıdır. Önemli olan form değil içeriktir. Öğretmen yapılan yanlışı anında düzeltmek yerine daha sonra doğrusunu kullanıp öğrencilerin doğru formu kendilerinin duyması sağlanmalıdır (Larsen-Freeman, 1986: 75-76).

8.2. Eleştiriler

Telkin yöntemi, literatürde genel olarak bir yabancı dil öğretim yöntemi olarak kabul görmemiştir. Bunun yerine dil öğrenen birey, bu ilkelerle oluşturulan ortamda, ruhsal yönünü geliştirebilir. Bu yöntemin içerdiği kısa süreli yoğun programla düzeltici bir öğretim uygulaması olarak, yetişkinler açısından yararlı olabileceğini belirtmektedir (Demircan, 1990: 221).

Bu yöntemin, sayı bakımından kalabalık olan sınıflarda kullanılması mümkün değildir. Ders ortamının hazırlanmasının zahmetli oluşu ve ekonomik açıdan masraflı olması yöntemin karşılaştığı sorunlardandır.

Bu yöntemi uygulayacak öğretmenin, özel eğitimli, nitelikli, deneyimli ve donanımlı olması gerekmektedir. Bu özelliklere sahip öğretici bulmak da çoğu zaman mümkün değildir (Doğan, 2012: 318).

Yöntemin temel ilkesi olan telkin dil öğretim ortamında faydalı olsa dahi, öğrencileri öğrenmede telkine bağımlı hale getirebilir. Bu da onların öğrenme yetilerine zarar verebilir.

9. Danışmanlı(Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)

Bu yöntem, 1960'lı yollarda Amerikalı psikiyatr Charles Curran (1899-1978), arkadaşları Paul G. La Forge ve Carl R. Rogers tarafından geliştirilmiştir. Danışmanlı dil öğretim yönteminde öğrenme sürecinin merkezinde öğrenciler vardır.

İkinci bir dil öğrenirken bireylerin hata yapma korkusu ve iç kaygı yüzünden kendilerini iyi ifade edemediklerini gözleminden yola çıkılarak, bu kaygıdan kurtulmak ve hata yapmadan kaynaklanan korkuyu yenmek için sadece öğretmenin değil, öğrenenlerin de kimi sorumluluklarının olması gerektiği savunulmaktadır (Demirel, 2010: 60). Bu nedenle, sınıf içinde öğretmen ve öğrenci danışman danışan ilişkisi içinde değerlendirilir ve yönteminin temelinde öğretmen ile öğrenciler arasında karşılıklı iyi niyet, ilgi ve olumlu tutum çok önemli yer tutar.

9.1. Danışmanlı Dil Öğretim Yönteminin Kullanım Özellikleri

Eğitim ortamında öğrencilerin oturma biçimi daire şeklindedir. Öğretmenin daima bu çemberin dışında olması yeğlenir.

Her öğrenci için ya da 3-4 (Demirel, 2010: 60) 6-12 (Doğan, 2012: 293) kişiden oluşan gruplar için öğrenciler içlerinden birini danışman-öğrenci olarak seçilir. Böylece öğrenciler, öğretmenle ve danışman öğrencilerle kendi anladıkları biçimde rahat iletişim kurma şansına sahip olurlar.

İlk derslerde sınıfta ses kayıt cihazları kullanılır ve sadece öğrencilerin hedef dilde söyledikleri kaydedilir.

Öğrenciler grup çalışması yapmak istedikleri konuda kendi aralarında tartışabilirler; hatta bu tartışmayı anadilde yapmaları istenir (Demirel, 2010: 61).

Grup çalışmalarını dışarıdan izleyen öğretmen anadildeki konuşmaları hedef dile çevirerek öğrencilere yardımcı olur (Doğan, 2012: 293).

Öğretilecek bilgiler hakkında (dersin konusu, yapılacak etkinlik ve alıştırmalar ile bunlara ayrılacak zaman) öğrencilere bilgi verilir.

Kontrollü bir şekilde öğrencilerin kendi aralarında sohbet etmeleri istenir. Karşılıklı konuşmayı başlatmak için bir öğrenci diğerine anadilde belirlenen bir konuda mesaj gönderir. Öğretmen bunu hedef dile çevirir ve ileti sahibi hedef dilde mesajını tekrarlar. Hedef dilde yapılan bu tekrarlar ses kayıt cihazıyla kayıt edilir ve dersin sonunda yeniden dinlenir (Doğan, 2012: 294).

Dilbilgisi kuralları cümleler şeklinde tahtaya yazılır ve öğrencilerden defterlerine kayıt etmeleri istenir.

Telaffuz eğitimi çok önemlidir. Bunun için sınıf içi etkinliklerin yanı sıra, ses kayıt cihazları kullanılır. Ayrıca bilgisayar destekli alıştırmalardan da yararlanılır.

9.2. Eleştiriler

Yalnızca bu yöntemi kullanarak öğrencilerin hedef dili tam anlamıyla öğrenmesi olanaksızdır.

Bu yöntemi uygulayacak öğretmenlerin hedef dili ve dilbilgisini anadili düzeyinde bilmesi ve psikoloji alanında da yeterli bilgi birikimine sahip olması gerekmektedir. Bu niteliklerde öğretmeni her ortamda bulmanın zorluğu yöntemin uygulanabilirliğini olumsuz etkilemektedir.

Danışmanlı dil öğretim yönteminin belirlenmiş bir öğretim programının olmaması ve genellikle öğrencilerin kendi aralarında konuşmalarından yola çıkarak konuların seçilmesi dil öğretiminin ve hayatın gerçekleriyle bağdaşmamaktadır. Bu sebeple müfredat takibinin zorunlu olduğu kurumlarda uygulanması mümkün değildir.

10. Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)

Sessizlik Yöntemi, bir matematik öğretmeni olan Calep Gattegno tarafından 1972 yılında Fransa'da geliştirilmiştir. Yöntemin dayandığı öğrenme teorisi, öğrenme süreçlerinin kendilerinin ne olmaları gerekeceği belirtilmeden, öğrenmenin gerçekleşmesi için gerekli şartların hazırlanmasıdır. Bu yöntemde öğretmen sessiz kalmayı yeğleyerek öğrencilerin aktif olmasını sağlamaya çalışır.

Bu yöntem dil öğretimini maksatlı bir problem çözme yaklaşımı olarak görür. Öğretim uygulamaları da öğrenmeyi öğrenme üzerine odaklıdır (Doğan, 2012: 270-271). Temelde, bu yöntemin de en önemli özelliği, öğrencinin sınıftaki hareketleri dikkatle izlemesi, öğretmenin ve sınıf arkadaşlarının söylediklerini dinlemesi ve bunlardan anlam çıkarmaya çalışmasıdır (Demirel, 2010: 61).

10.1. Sessizlik Yönteminin Kullanım Özellikleri

Dil öğretiminde renkli tablolar ve renkli çubuklar kullanılır. Öğretimin başında öğrencilere çubuklar, çubukların renkleri ve işlevleri tanıtılır.

Bu yöntemin "fidel" ismiyle anılan telaffuz tabloları öğretilen dilin yapısına uygun olarak hazırlanır. Simgeler telaffuz özelliklerine göre renklerle kodlanır. Dersler anadilde aynı biçimde kodlanmış telaffuz tablolarının kullanımıyla başlar (Doğan, 2012: 274).

Dilin sık kullanılan kelimeleri öğretimi önceliklidir. Öğretmen bir kelimeyi seslendirir, sonrasında öğrencilerden bu kelimeyi oluşturan simgeleri tahmin etmelerini ister.

Öğretime yardımcı materyal kullanımı önemlidir ve her zaman öğretim ortamında hazır bulundurulur. Bu materyaller şunlardır: Renkli emir verme çubukları, kelime listeleri, duvar panoları, çizimler, plak, bant, resim, slâyt, film, ders içi görev kağıtları ve okuma kitapları vb. (Doğan, 2012: 276).

Yalnızca çok zorunlu hallerde öğrenciye yardım edilir. Öğrenci hata yapsa bile daha fazla alıştırma yapması istenir, doğrudan hataları düzeltme yoluna gidilmez. Yöntemde okuma becerisinin geliştirilmesi önceliklidir. Ev ödevi verilmesi tavsiye edilmez.

10.2. Eleştiriler

Öğretim araç ve uygulamaların alışılmışın dışında ve özel olması, yöntemi uygulayan öğretmenlerin özel olarak yetişmiş olması gerekir. Bu nitelikteki öğretmenleri yaygın biçimde her zaman bulmak mümkün değildir.

Bu yöntem oluşturduğu öğretim ortamı ve uygulamalarının sonucu olarak öğrencileri dilin kültüründen, toplumsal ilişki ve iletişimden yoksun bırakmaktadır.

Sessizlik yöntemi, çağdaş dil öğretimin ilkelerinden bireysel farklılıkları dikkate alma prensibini göz ardı ettiği için özel amaçlı dil öğrenim hedeflerini gerçekleştirmede başarılı olamamaktadır (Doğan, 2012: 282).

Öğrenciler gerçek dil materyalleri, ortamları, uygulamaları ve iletişim araçları ile karşılaşmadıkları için dili iletişim kurma aracı olarak kullanmaları zorlaşmaktadır.

Bu yöntemin en çok eleştiri alan yönü de konuşma becerisini yöntem ilkesi olarak göz ardı etmesidir.

11. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)

San Jose State Üniversitesinde psikoloji profesörü Asher tarafından geliştirilen bu yöntem, psikolojide yer alan öğrenme kuramlarından iz kuramı (trace theory) ile ilişkilidir. Konuşma ile eylemin birbiriyle uyumlu bir şekilde eşleştirmeyle yabancı dil öğretimini hedefler.

Tüm fiziksel tepki yönteminin teorik temeli doğrudan dil öğrenme yaklaşımıdır (Doğan, 2012: 235). Bu yönteme göre yabancı dilin öğrenimini başarıya ulaştıran veya başarısız olmasına yol açan bir takım unsurlar vardır. Dil öğretiminin kişinin vücudundaki biyolojik etmenlerle de ilgili olduğunu, beynin sağ ve sol loblarının farklı öğrenme işlevlerini kontrol ettiğini ve bireyin baskı altında öğrenmesinin olumsuz etkilendiğini (Gür, 1995) bu sebeple dil öğretim programının bu hususlar dikkate alınarak gerçekleştirilmesi gerektiğini savunur.

11.1. Tüm Fiziksel Tepki Yönteminin Kullanım Özellikleri

Anlama becerileri üretim becerilerine göre öncelenir. Konuşma becerisinin geliştirilmesi anlama becerileri yerleşene kadar ertelenir (Richards ve Rodgers, 2001).

Öğretimin başlangıcında bir takım komutlar öğretilir ve uygulamalar bu doğrultuda gerçekleştirilir.

Dilbilgisi yapılarının öğretimi önemsenir. Kelimeler teker teker ve ya gruplar halinde konuların içerisinde öğretilir.

Tüm fiziksel tepki yöntemine son zamanlarda hikâye anlatımlı öğretim tekniği de eklenmiştir. Hikâyeler dinlendikten sonra, öğrenciler tarafından oyun biçiminde canlandırılır (Doğan, 2012: 243). Ayrıca bu hikâyeler görselleştirilerek kalıcılık sağlanmaya çalışılır.

Yöntemde öğretmen yönetmen, öğrenciler oyuncu gibi görülür ve dersler bu doğrultuda işlenir.

Bu yöntemle ders işlerken yeni başlayanlar için öğretim materyali kullanılmaz. Sınıf etkinlikleri için öğretmenin hareketleri, mimikleri ve sesi yeterli olarak görülür. Daha sonra öğretmen sınıf içindeki nesneleri kullanır. Dersler ilerledikçe resim, dia, poster gibi değişik görsel araçlardan da yararlanılır (Demirel, 2010: 62).

Öğretimin başlarında açıklamalarda anadil kullanılır, dersler ilerledikçe bu en aza indirilir.

Vücut dili, jestler ve mimikler aktif olarak kullanılır ve önemsenir.

Öğrenci uygulamalar esnasında yanlış yaptığında, öğretmen söz konusu komutu tekrarlar ve kendisi doğrusunu gösterir. Yani hatalar anında fakat öğrencinin motivasyonunu bozmayacak bir şekilde düzeltilir.

11.2. Eleştiriler

Öğretimin yalnızca komutlara ve tepkilere dayanması, dersleri monoton hale getirdiği için öğrencilerin motivasyonu olumsuz etkilenmektedir.

Dilin komutlarla öğretilebilecek bölümü sınırlı olduğundan dilin soyut yapıları öğretilememektedir (Doğan, 2012: 249).

Bu yöntemle dil öğrenecek bireylerin karakter özellikleri olarak dışa dönüklük, girişkenlik ve aktiflik vasıflarına sahip olmaları gerekmektedir. Bu niteliklere sahip olmayan öğrenciler hedef dilin öğreniminde başarısız olurlar.

Derslerde sürekli emir kipinin kullanılması da dilin kaba bir biçimde öğretilmesine ve estetik tarafından eksik kalmasına yol açmaktadır.

Yöntemin başlıca özelliği olan tekrar da derslerin sıkıcı geçmesine ve zaman kaybına sebep olmaktadır.

12. İşitsel-Görsel Yöntem (Audiovisual Method)

İşitsel-Görsel yöntem 1960 sonrasında, öncelikli olarak Fransızcanın öğretimi için geliştirilmiştir. Bu yöntemi diğer yöntemlerden ayıran en önemli detay teknolojik aletleri dil öğretiminin temel araçlarından biri haline getirmesidir. Dil öğretimi dil laboratuarında, taşınabilir kasetçalar-CD vb., ses kayıtları, ses kayıt cihazları ve kısa film şeritli projeksiyon kullanılarak yapılır. Yöntem farklı kaynaklarda CREDİF yöntemi veya St. Cloud yöntemi isimleriyle de anılmaktadır.

12.1. İşitsel-Görsel Yöntemin Kullanım Özellikleri

İşitsel-Görsel yöntemde metinler kesin sınırlarla belirlenmiş bir olay sırasını takip eder (Stern, 1981).

Dersler çoğunlukla film veya ses sunumuyla başlatılır. Her film sahnesi onu karşılayan bir cümleye denk gelecek şekilde ayarlanır (Demircan, 2013: 233).

Öğretimde bütün duyu organlarından yararlanılmaya çalışılır. Öğretmen öğrencilere, tüm dilsel yapıların anlamlarını davranış, jest ve mimiklerle açıklar, görsellerle gösterir, ses kayıtlarından bu yapının telaffuzunu dinletir (Doğan, 2012: 191).

Dilbilgisel yapılar ayrıca öğretilir ve ilgili alıştırmalar da öğretim ortamında yapılır.

Yöntem dil öğretimini gerçek iletişime benzetme amacı taşır. Bu sebeple en basit bir yapısal bir alıştırma da bile iletişimsel yönü göz önüne alınarak soru-cevap yöntemi kullanılır (Demircan, 2013: 233).

Öğretimde kullanılan görseller dört işlev altında gruplandırılır: anlamsal(semantic), konusal (thematic), öyküsel (narrative) ve hafızaya yardımcı (mnemonic) (Doğan, 2012: 192).

Her dersin son bölümünde telaffuz ve dilbilgisel alıştırmalar yapılır.

Bu yöntemde öğretmen dersleri yazılı anlatımdan çok sözlü anlatım yoluyla yapar ve alıştırma ve metinlerin çoğunluğu diyaloğa dayanır.

Öğretilecek diyalog resimlerle birlikte öğrenciye iki kez gösterilir, sonra diyalog resimler akarken dinletilir ve son olarak öğrenciler diyaloğu tekrarlar (Doğan, 2012: 193).

Dil öğretimi belli bir seviyeye ulaştıktan sonra bu diyaloglar öğrenciler tarafından oyun haline getirilerek diyaloğu tekrar edebilirler.

Yöntemde kullanılan öğretim araçları üç gruba ayrılır: 1) İşitsel araçlar: CD çalar, MP3 çalar, teyp, radyo ve tüm dil laboratuarı araçları. 2) Görsel araçlar: Resimler, yazı levhaları, duvar resimleri, fotoğraf, slayt, film, kukla vb. 3) İşitsel-Görsel araçlar: Bilgisayar, televizyon, sesli filmler vb.

12.2. Eleştiriler

Metinlerde çok sıkı bir biçimde izlenen ve denetlenen kesin sıralılık, öğrenme sırası bakımından kanıtlanmamış varsayımlara dayanmaktadır (Stern, 1983: 466). Bu sıralama doğal olmadığı için öğretmen ve öğrencilerin üreticilik yeteneklerini kısıtlamaktadır.

Öğrenciye çok az özgürlük alanı verildiği için, öğrenciler 'kendini harekete geçirme, ait olma ve hedefi gerçekleştirme' ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır (Doğan, 2012: 198).

Öğretimin genel itibariyle sözlü araçlara dayanması ve yazılı araçların azlığı daha önceki öğrenme alışkanlıklarından ötürü öğrencileri olumsuz etkilemektedir.

Yöntemin başlıca öğretim tekniklerinden olan tekrar derslerin bir süre sonra sıkıcı hale gelmesi ve mekanik biçimde standartlaşan konuşmalar gibi bir takım olumsuzlukları beraberinde getirmektedir.

Bu yöntemde kullanılan öğretim araçlarının yardımcı işitsel-görsel araçlar olarak değil de bir öğretim yöntemi gibi kullanılması öğretmenleri tembelleştirir ve onların kolaya kaçmasına neden olur (Doğan, 2012: 199).

13. Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method)

Görev temelli yöntem, dört temel dil becerisinin de aynı derecede geliştirilmesini esas alan modern bir dil öğretim yöntemidir. Yöntemi Harold Palmer ve Chomsky'den etkilenen Dr. N.S. Prabhu geliştirmiştir.

Yöntem "öğrencilerin bir düşünce sürecinde verilen bilgilerle bir sonuca varmaları ve öğretmenlerin de bu süreci kontrol etmeleri, düzenlemeleri için gereken etkinlikleri göstermesini 'görev' kabul eder" (Prabhu, 1987). Görev bu yönteme göre, öncelikli dil öğrenim hedeflerinin anlamlı etkinliklere dönüşüm şeklidir. Görev temelli öğretim yönteminin öğretim programı dilin iletişim görevleri yoluyla öğretilmesi yaklaşımına dayanmaktadır (Doğan, 2012: 382).

13.1. Görev Temelli Yöntemin Kullanım Özellikleri

Dil öğretiminde genel olarak sonuca değil, öğretim sürecine odaklanılır ve öğretimin ana hedefi iletişimdir.

Öğretim programı eğitimsel görevler ve gerçek hayat görevleri çerçevesinde oluşturulur ve bu programda görevler listelenir.

Jane Willis tarafından adı konulan ve her konunun işlenebildiği altı görev tipi vardır: Listeleme, düzenleme-sıralama, karşılaştırma, problem çözme, kişisel deneyim paylaşımı, proje ve üretim (Doğan, 2012: 391).

Görevler "Görev Öncesi İşlemler, Görev Döngüsü İşlemleri, Dile Odaklanma İşlemleri" başlıkları altında gerçekleştirilir.

Görev öncesi işlemler, konuya giriş niteliğindedir. Sınıftaki öğrencilere işlenilecek olan konu başlığı ve öğrencilere verilecek olan görevler tanıtılır. Bunlar yapılırken de konu başlığı ile

ilgili kelime ve kalıplar kullanılır. Görevi yaparken öğrencilerin kullanacağı kelimeler öğretilir. Görevin nasıl yapılacağı, ne kadar süreceği gibi açıklamalar yapılır.

Görev döngüsü işlemleri, görevin öğrenciler tarafından gerçekleştirildiği aşamadır. Öğretmen bu bölümde yalnızca yönlendirici ve gözlemci konumundadır. Öğrenciler ikişer olacak şekilde eşleştirilirler ve görevlerini tamamlarlar. Görev tamamlandıktan sonra öğrenciler görevle ilgili raporlarını planlarlar. Daha sonra öğretmen sözel ve yazılı bir şekilde bitirilmiş olan görevlerin düzeltilmesinde yardımcı olur. Çiftler sınıfın önünde yaptıkları görevin sunumunu icra ederler. Böylelikle öğrencilerin birbirinden öğrenmesine fırsat verilir.

Dile odaklanma işlemleri, görev döngüsü esnasında kullanılan dilde ortaya çıkan dilin belli başlı özelliklerinin incelendiği aşamadır. Bu bölümde görevin analizi yapılır. Dil inceleme ve dil uygulama etkinlikleriyle dile odaklanma bir beceri olarak kazandırılmaya çalışılır.

13.2. Eleştiriler

Yönteme getirilen eleştirilerin başında görevlerin aşamalarının ne olduğu ve içeriği konusunda yeterli çalışma bulunmadığı, ayrıca görevlerin zorluk derecelerinin ve öğretim sıralarının belirlenmediği gelmektedir.

Dilbilgisi öğretimine ve yeni yapılara dikkat çekilmesi görev işlemleri aşamalarının yalnızca son bölümünde yer verilmesi eleştirilen bir başka yönüdür.

Yöntem, dilin sadece sınırlı sayıda biçimiyle karşılaşmış ve etkin kullanım becerisi kazanmamış başlangıç düzeyi öğrencileri için uygun olmadığı için ve göreve bağlı sistematik bir dilbilgisi, pedagojik girdi ve güncel müfredattan yoksun olması (Doğan, 2012: 401) sebebiyle bütüncül bir dil öğretiminde kullanılması mümkün değildir.

http://www.languages.dk/archive/pools-m/manuals/final/tasktr.pdf

14. İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method)

İçerik temelli yabancı dil öğretimi, 1965 yılından sonra Kanada St. Lambert tarafından geliştirilen Fransızca dil daldırma eğitiminden etkilenilerek geliştirilmiş, günümüz insanının farklı amaç ve ihtiyaçlar için yabancı dil öğreniminin yeniden tanımlanmış bir şeklidir. İnsanlar dil öğrenme ihtiyaçlarını mesleklerine, ilgi alanlarına göre belirledikleri için ve dilbilim araştırmalarının dilin konuşulan ortama göre farklılık gösterdiği sonucunu desteklemesiyle dilin yapısal öğretiminden daha çok dilin kullanım öğretimi önem kazanmaya başlamıştır.

Yöntem, öğretime konu olan yabancı dilin akademik yönü ile becerilerin eşzamanlı öğretiminin belirli bir içerik çerçevesi içinde yapılmasını planlar. Büyük ölçüde hedef dilin konu içeriğini, iletişimin anlık bir nesnesi olarak değil, öğrenilmesi gereken bir araç olarak görür (Doğan, 2012: 404).

14.1. İçerik Merkezli Yöntemin Kullanım Özellikleri

Bağlamsal öğrenme esas alınır ve akademik, mesleki, sosyal, eğlence gibi amaçlar için alan bilgisi kullanımı sağlanmaya çalışılır.

Her sınıfın benzersiz, kendine özgü birer sosyokültürel bağlam olduğu kabul edilir.

Dil öğretiminde konu temelli programlara öncelik verilir ve öğrenilen dilin kullanılabilir nitelikteki öğretimi hedeflenir. Hem dil öğrenimini hem de içerik öğrenimini aynı oranda ve eşzamanlı olarak gerçekleştirebilecek birleşik bir öğretim yolu izlenir.

Öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda daha fazla örnek verme, bu örnekleri önceden hazırlama, anlamı kontrol etme, başlangıçta basit, ileri aşamalarda karmaşıklaşan ödev ve değerlendirme süreçleri kullanılarak bilgilerin pekiştirilmesi sağlanmaya çalışılır.

Dil öğretiminde genel bir konu esas alınarak, alt başlıklara, haftalara ve ders saatlerine uygun bölümler halinde bir öğretim programı tasarlanır.

Dilbilgisi ders dışında yapılacak ek öğretimle değil, konularla ilişkili bir biçimde eşzamanlı olarak öğretilir.

Esas alınan konunun içerik yönüne odaklanılır ve anadil becerilerinin edinimine paralel bir şekilde hedef dil öğretilmeye çalışılır.

Konunun öğrenci yaş ve düzeyine uygun ve anlaşılması için model olma, gösteri, karşılıklı etkileşim gibi çeşitli öğretim stratejileri kullanılır.

Öğretiminde kullanılan malzemeler ve etkinlikler, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarıyla aynı doğrultuda olur.

İletişimsel metinler çerçevesinde belirli durumlar seçilerek dilin işlevselliği artırılmaya çalışılır ve sınıf içi etkinlikler bireysel, ikili veya daha çoklu gruplar halinde yapılarak çok yönlü bir öğrenim hedeflenir.

Dersler konuya hazırlık için öğrencilerin konuyla doğrudan ilişki kurabilecekleri resim çizimleriyle başlar.

Öğrencilere deneyim kazandırılması için şekillerle serbest çağrışım ve beyin fırtınası yapılır.

Fiiller, isimler ve sıfatlar gibi üç farklı kelime sınıfından küçük bir kelime listesi oluşturulur. Öğrenciler resimleri gösterdiği şeyleri bu kelimelerle açıklamaya çalışırlar.

Öğrenciler resimleri açıklarken cümle anlamlarını farklı kelime türleriyle tamamlamaya teşvik edilir.

Kelimelerin hedef dilde konuma ve kavrayışa uygun etkili cümleler içinde kullanılması, öğrenimi eğlenceli ve tatminkâr hele getirilir. Bu sayede zayıf olduğundan düzeyin gerisinde kalan öğrenciler kendilerini geliştirerek kısa sürede arayı kapatabilir.

14.2. Eleştiriler

İçerik merkezli dil öğretim yöntemine getirilen eleştirilerin başında, yöntemin dünyanın her yerinde aynı sistematik özellikleri taşıyan evrensel bir olgu niteliği taşımadığı ve farklı ülkelerde farklı uygulama biçimi ve gelişim hızı gösterdiği için genel geçer bir yöntem olma özelliğini kazanamadığını gelmektedir.

Yöntemde, problemler teorik olarak önceden belirlenip, çözüldüğü ve derste uygulandığı için aktif öğretim esnasında karşılaşılacak problemler önceden belirlenemez. Anlık çözüm üretimi yapılamadığı için bu problemler çözümsüz kalabilmektedir.

Bu yönteme yöneltilen bir başka eleştiri de dil öğretim yaklaşımının dayandığı yaklaşımın net olmayışı ve yöntemin esasları yeteri kadar tartışılmadığı için henüz sistemleşmemiş bir yöntem olmadığıdır. Özgün bir yöntem olmaktan daha çok diğer yöntemlerin dikkatinden kaçan içeriğe odaklanarak yeni bir ilgi alanı oluşturmanın ötesinde önemli yeni bir özelliğinin olmadığı ileri sürülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, en yaygın yabancı dil öğretim yöntemleri ile ilgili Türkçe kaynaklarda dağınık biçimde yer alan, diğer kaynaklarla uyuşmayan, eksik kalan veya yeterli derecede bulunmayan bilgiler, yöntemlerinin temel kullanım özellikleri ve prensipleri çerçevesinde incelenip düzenlenerek bir araya getirilmiştir.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler hedef dili en iyi biçimde öğretme iddiasındadırlar. Fakat bu yöntemlere sürekli olarak alternatifler geliştirilmesi, tek ve mükemmel bir yöntemin varlığından söz edilemeyeceğini göstermektedir.

Yöntemlerin başarılı olabilmesi için kullanım özelliklerinin yanı sıra hedef kitlenin kişisel özellikleri, öğretimin yapıldığı çevrede konuşulan dil, ekonomik ve sosyal durum vb. gibi bir takım faktörlerin de dikkate alınarak yöntemin kullanım özelliklerinin uyarlanması ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Yabancı dil öğretim teknikleri batılı dillerin öğretilmesi amacıyla geliştirilmiştir. Dillerin kökeni göz önüne alındığında Hint-Avrupa dil ailesinin dışındaki diller için de kendine özgü öğretim yöntemleri geliştirilmelidir.

Her dilin kendine özgü sözdizimsel, morfolojik ve fonetik özellikleri olduğundan yabancı dil olarak öğretimi yapılacak bütün dillerin kendi öğretim yöntemleri oluşturulmalıdır.

İnsanlıkla birlikte sürekli gelişim ve değişim içinde olan dilin, tek ve durağan bir yöntemle öğretilmesi mümkün değildir. Bu sebeple öğretimde kullanılacak yöntem bu değişimlere uyum sağlamalı ve devamlı gelişim içinde olmalıdır.

KAYNAKÇA

BARIN, Erol, "Yabancılara Türkçenin Öğretimi Metodu" Dil Dergisi, 1994, S17, s.54

BAŞKAN, Özcan, Yabancı Dil Öğretimi İlkeler ve Çözümler Multilingual Yabancı Dil Yayınları, İstanbul, 2006.

BROWN, H. D., Principles of Language Learning and Teaching. Prentice Hail Regents, N.J.,1994.

BRUMFİT, C.J. ve JOHNSON, K., The Communicative Approach To Language Teaching. Oxford University Press, Oxford, 1979.

BÜLBÜL, Melik, "Yabancı dil öğretiminde yöntem sorununa özgün bir bakış", Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, Dil Edinimi özel Sayısı, 2001, 182- 190.

CURRAN, C.A., Counseling-Learning in Second Languages. Apple River Press, 1976.

DEMİRCAN, Ömer, Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri. Der Yayınları, İstanbul, 2013.

DEMİREL, Özcan, Yabancı Dil Öğretimi. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2010.

DOĞAN, Candemir, Sistematik Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımı ve Yöntemleri. Ensar Neşriyat, İstanbul, 2012.

ELLİS, R., Task-Based Language Learning And Teaching. Oxford University Press, Oxford, 2003.

GÖMLEKSİZ, Mehmet Nuri, "Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler ve Yöntem Sorunu" Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1999, s.253-264.

GÜR, Hakan, "Dil Öğretim Yöntemleri (5): Doğal Yaklaşım", Dil Dergisi, 1995, S. 38, s. 24-35.

_____ ___ _ "Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem Sorunu", Dil Dergisi, 1995, 28-34.

HARMER, J., The Practise of English Language Teaching (4th ed.):Longman Press, Harlow, 2007.

HENGİRMEN, Mehmet, Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer Yöntemi. Engin Yayın Evi, Ankara, 2006.

HUEBENER, T., How To Teach Foreign Languages Effectively. New York University Press, New York, 1965.

İŞCAN, Adem, "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Suggestopedianın(Telkin Yöntemi) Kullanımı", Turkish Studies, 2011, Vol.6/1 Winter, p.1281-1286.

KARA, Mehmet, "Oyunlarla Yabancılara Türkçe Öğretimi", TÜBAR-XXVII-/2010, s.407-421.

KILINÇ, Aziz ve ŞAHİN, Abdullah(Ed.), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi(YDTÖ). Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara, 2012.

KRASHEN, S.D., Principles and Practice in Second Language Acquisition, Oxford University Press, 1982.

KUMARAVADIVELU, B. Understanding Language Teaching: From Method to Postmethod. Lawrence Erlbaum Associates, Manwah, NJ, 2006.

LARSEN-FREEMAN, L. D., Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press, Oxford, 1986.

LOZANOV, Georgi, Suggestology and Outlines of Suggestopedy. Gordon and Breach, New York,1979.

PRABHU, N., Second Language Pedagogy. Oxford University Press, New York, 1987.

RİCHARDS, J. C., and RODGERS, T. S., Approaches And Methods In Language Teaching. CUP, New York, 2001.

SEBÜKTEKİN, Hikmet. "Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem" Boğaziçi Üniversitesi Dergisi (Humaniter Bilimler) 1, 1973: 95-100.

STERN, H., Fundamental Concepts Of Language Teaching. Oxford University Press, Oxford, 1991.

TARCAN, Ahmet, Yabancı Dil Öğretim Teknikleri. Nobel Yayıncılık, Ankara, 2004.

WESCHE, M. and SKEHAN, P., Communicative, Task-Based and Content-Based Lauguage Instruction. Oxford University Press, Oxford, 2002.

YAYLI, Demet ve YAYLI, Derya, Yabancı Dil Öğretimi Yaklaşımları Ve Yöntemleri, Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika Yöntem Ve Beceriler (Edt. Bayyurt, Y. ve Yaylı, D.), Anı Yayıncılık, Ankara, 2009.

YAYLI, Derya ve BAYYURT, Yasemin(Ed.), Yabancılara Türkçe Öğretimi: Politika, Yöntem ve Beceriler. Anı Yayıncılık, Ankara, 2011.

http://cehs.unl.edu/eurasiane07/TEA2008Fall/CD/LanguageAcquisition%20&%20Workshop/ParticipantsCD/History%20of%20Methodology/Community%20Language%20Learning.pdf

http://faculty.ksu.edu.sa/fallay/Extra%20materials%20Eng%20406/Chapter%20Seven%20%20Community%20Language%20Learning.pdf

http://www.languages.dk/archive/pools-m/manuals/final/tasktr.pdf

View publication stats